

Briselē, 2024. gada 26. novembrī
(OR. en)

16238/24

LIMITE

JAI 1755
MIGR 435
RELEX 1510

PIEZĪME

Sūtītājs:	prezidentvalsts
Saņēmējs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja / Padome
Temats:	Migrācijas jautājumu risināšana – Apsverot jaunus veidus neatbilstīgas migrācijas novēršanā un apkarošanā

Ungārijas prezidentūras laikā viena no galvenajām prioritātēm ir mudināt dalībvalstis apmainīties viedokļiem par “jauniem un inovatīviem” risinājumiem migrācijas jomā. Tāpēc, sākot ar tieslietu un iekšlietu ministru neformālo sanākumi 2024. gada 22. jūlijā, prezidentvalsts ir sākusi vairākas diskusijas par iespējamām inovatīvām pieejām migrācijas jomā, īpašu uzmanību pievēršot Eiropas Savienības (ES) darbību uzlabošanai migrācijas ārējā dimensijā un vajadzībai pēc spēcīgākas atgriešanas politikas. Šajā sakarā Pastāvīgo pārstāvju komiteja 16. septembrī rīkoja visaptverošu diskusiju par to, kā padarīt ES atgriešanas sistēmu efektīvāku, kas parādīja dalībvalstu apņemšanos ātri pievērsties visiem attiecīgajiem aspektiem. Šīs apmaiņas laikā vairākas dalībvalstis minēja “atgriešanas centrus” (“return hubs”) kā vienu no iespējamajiem “jauniem” risinājumiem, kas būtu jāizpēta sīkāk.

Tieslietu un iekšlietu padomes 2024. gada 10. oktobra sanāksmē ministri vienojās, ka pašreizējā atgriešanas tiesiskā regulējuma pārskatīšanai būtu jānodrošina iespējami inovatīvi risinājumi, piemēram, “*atgriešanas centri*”. Viņi uzsvēra, ka ekspertiem būtu rūpīgi jāizvērtē šo risinājumu īstenojamība, vienlaikus nodrošinot pilnīgu atbilstību ES un starptautiskajām tiesībām un stingri apņemoties ievērot pamattiesības. Lai izpētītu operatīvos aspektus, Imigrācijas, robežu un patvēruma jautājumu stratēģiskā komiteja (SCIFA) 2024. gada 14. novembra sanāksmē rīkoja stratēģisku diskusiju par “*atgriešanas centru*” koncepciju. Diskusijas mērķis bija izpētīt galvenos priekšnoteikumus un aizsardzības pasākumus saistībā ar šo koncepciju. Diskusijas turpināsies ekspertu līmenī, lai analizētu koncepcijas tehniskos un juridiskos aspektus ar mērķi virzīt turpmāko darbu šajā jautājumā.

Visbeidzot, Pastāvīgo pārstāvju komitejā 11. decembrī notiks sākotnēja diskusija saistībā ar gaidāmo *drošas trešās valsts koncepcijas* pārskatīšanu.

Līdztekus šīm diskusijām par inovatīviem risinājumiem Pastāvīgo pārstāvju komiteja 30. oktobrī apsprieda Sīrijas bēgļu brīvprātīgu atgriešanos, pamatojoties uz Komisijas iesniegto neoficiālo dokumentu, kam decembra sākumā sekoja neformālas brokastis ar *UNHCR* un *IOM*.

Tā kā neatbilstīga migrācija uz Eiropu joprojām ir nopietna problēma, ko vēl vairāk saasina vairāki pamatcēloņi, mēs piedzīvojam būtiskas politikas pārmaiņas Eiropā, kas dod jaunu impulsu mūsu darbam. Skaidrs šīs pārejas signāls ir redzams Eiropadomes 2024. gada 17. oktobra secinājumos, kuros uzsvērts, ka “...*būtu jāapsver jauni veidi neatbilstīgas migrācijas novēršanai un apkarošanai...*”¹.

Prezidentvalsts vēlētos uzsvērt, ka, lai dažus “jaunus” risinājumus pārvērstu praksē, ir vajadzīgas plašas iniciatīvas migrācijas ārējās dimensijas jomā, vienlaikus izvairoties no netīšas jaunu migrācijas maršrutu radīšanas vai papildu sloga ES dalībvalstīm. Šajos centienos būtiska nozīme ir jaunas sadarbības attīstīšanai un esošās sadarbības padziļināšanai ar mūsu izcelsmes un tranzīta partneriem no trešām valstīm. Tā ir ilgtspējīga īstenošanas procesa neatņemama sastāvdaļa un būtisks elements, lai būtiski samazinātu nelegālo izceļošanu skaitu un vēl vairāk uzlabotu migrantu, patvēruma meklētāju un bēgļu situāciju, cik vien iespējams tuvinot to izcelsmes valstij.

¹ Dok. 25/24, “Eiropadomes sanāksme (2024. gada 17. oktobris) – secinājumi

Prezidentvalsts ir stingri pārliecināta, ka jebkurš dzīvotspējīgs “inovatīvs” risinājums būtu jābalsta kopīgos mērķos, sadarbības centienos un savstarpējā uzticēšanās saskaņā ar Eiropas komandas pieeju un nodrošinot atbalstu arī daudzpusējām un reģionālām iestādēm. Jebkura risinājuma iespējas vispirms būtu jāanalizē arī no praktiskās īstenojamības viedokļa, lai tas dotu iespēju par to vienoties ar attiecīgo trešās valsts partneri. Šiem principiem būtu jākalpo par pamatu mūsu pašreizējam darbam, kas var ietvert visaptverošas “rīkkopas” izstrādi, kurā izklāstīti mūsu rīcībā esošie instrumenti, lai kopā ar trešām partnervalstīm īstenotu mūsu kolektīvo atbildību. Pasākumi, kuru mērķis ir atvieglot un veicināt sadarbību starp mūsu partneriem, kuri vēlas piedalīties “jauno” iniciatīvu īstenošanā, būtu jābalsta uz visu attiecīgo ES politikas virzienu, instrumentu un instrumentu, tostarp diplomātijas, attīstības, tirdzniecības un vīzu, kā arī konkrētu dalībvalstu divpusēju instrumentu izmantošanu Eiropas komandas garā. Būtu jāizmanto arī tādi pasākumi kā pastiprināts reintegrācijas atbalsts, partnervalstī dzīvojošu neatbilstīgo migrantu atbalstīta brīvprātīga atgriešanās savā izcelsmes valstī, brīvprātīga pārmitināšana, īpaša spēju veidošana un tehniskā palīdzība, likumīgi ceļi saskaņā ar valstu kompetenci un operatīvā sadarbība (arī iesaistot attiecīgās ES aģentūras). Turklāt šajā “rīkkopā” būtu jāiekļauj brīvprātīgas atgriešanās veicināšana, kā arī mūsu sadarbības pastiprināšana ar UNHCR, IOM un citām attiecīgām organizācijām.

Jautājumi ministriem:

- 1) *Vai piekrītat, ka līdztekus tehniskajam darbam pie inovatīviem risinājumiem mums ir jādefinē ES politikas, instrumentu un rīku kopums (“rīkkopa”), lai nodrošinātu to koordinētu izmantošanu, tādējādi palielinot mūsu kopīgo ietekmi un mazinot slogu trešām partnervalstīm, kuras vēlas piedalīties ar migrāciju saistītu “inovatīvu risinājumu” īstenošanā?*
- 2) *Kādi pasākumi, jūsaprāt, būtu jāiekļauj šajā visaptverošajā “rīkkopā”?*